

Hovedstaden
J.nr. 23/07029
Ref. SWIND
Den 11. september 2023

Referat fra offentligt møde om forvaltningsplaner for urørt skov i Hørsholm Slotshave og Folehaven samt Sjælsø Lund, Stumpedyssø Hegn og Breelte Skov:

Folehave Skov, Rungsted Hegn, Sjælsø Lund, Stumpedyssø Hegn og Breelte Skov afholdt den 28.8 2023 kl. 17-19 i Folehave Skov.

Mødedeltagere:

4 borgere

Brugerrådet: Vibeke Preisler (Friluftsrådet) og Dorthe O. Andersen (Danmarks Idrætsforbund)

Samt

Fra Naturstyrelsen: Peter Søland, Lars Hansen, Kim Søderlund og Simone Windfeldt-Schmidt

Kim Søderlund bød velkommen og fortalte om formålet med mødet:

- Informere om proces og hvad der kan og skal ske i skovene
- Gerne have gode råd og lokal viden, så det kan indarbejdes i de forvaltningsplaner, som nu skal udarbejdes.

De nævnte skove er nu endeligt udpeget til at blive urørt skov. Men urørt skov skal stadig forvaltes, så derfor skal der udarbejdes en forvaltningsplan, og dette møde er et led i denne proces.

Forvaltningsplanen udarbejdes i 2023 og udkastet forventes at blive sendt i offentlig høring sidst på året.

Forvaltningsplanen udarbejdes på baggrund af nogle overordnede retningslinjer, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside. Læs mere på <https://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/uroert-skov/>

Vi vil meget gerne have gode råd og lokalviden nu – eller inden for den kommende uges tid, så tager vi det med, når vi udarbejder forslaget til

forvaltningsplan. Vi tager udgangspunkt i den viden og data vi har, og de input vi får. Naturstyrelsen ved ikke alt, så jeres input og viden har høj relevans for os. Har du et godt råd efter det offentlige møde, så send en mail til HST@NST.DK.

Kim Søderlund gav et kort give **et overblik** over de nye retningslinjer for forvaltningen af de urørte skove, som er gældende på landsplan:

Siden 1805 har det primære formål med Danmarks skove været at producere træ – til huse, møbler, krigsskibe, brænde osv. Dvs skovene er beplantet og forvaltet til at producere kævler og tømmer, og det har bevirket, at skovene består af ens bevoksninger med samme træart og alder, så der er lange lige stammer uden sidegrene. Nu skifter formålet fundamentalt i en række skove, når de skal være urørte og biodiversiteten kommer i første række.

Ved ”urørt skov” forstås skov uden kommerciel skovdrift, hvor formålet er at fremme biodiversitet. Udgangspunktet er, at der skal **være så lidt aktiv naturforvaltning** i den urørte skov som muligt på sigt. Der kan gennemføres græsning og i et vist omfang andre tiltag til fordel for biodiversiteten, ligesom hensyn til bl.a. friluftslivet og fortidsminder fortsat skal tilgodeses.

NATURGENOPRETNING:

Vi skal gennemføre en naturgenopretning som strækker sig over 6 år fra forvaltningsplanen er endelig vedtaget:

1. **Naturlig hydrologi** genoprettes så vidt muligt. Dvs. grøfter og dræning stoppes, så der kommer flere våde områder i skovene. Men man fortsat skal kunne komme rundt i skoven og overholde vandløbsloven f.eks. i relation til naboer.
2. **Håndtering af træerne med henblik på at gøre skovene mere naturlige og mindre homogene:**

Favorisering af hjemmehørende træer

- Det er de kendte løvtræer (minus ær, rødeg og lignende) samt skovfyr.
- Hjemmehørende træer > 150 år: de fældes ikke
- Hjemmehørende træer < 150 år: fældning og veteranisering. Der kan fældes hjemmehørende løvtræer for at mindske homogeniteten som lysbassiner på 0,1-0,5 ha. Der er aftale med træindustrien om levering af dansk løvtræ til og med 2026 – i faldende mængder. **Fra 2027 sælges ikke hjemmehørende træer, men de kan fældes og efterlades.**

Fjernelse af ikke-hjemmehørende træer

Ær søges reduceret i antal, men æren trives og vil på sigt fylde meget i skoven. Men håbet er at reducere den i indflydelse.

Rødgran udryddes ikke. Der foretages strukturfældninger, der understøtter rødgranens fortsatte tilstedeværelse i den enkelte skov bl.a. for at bevare levesteder for de truede arter sortspættten og blank gæstemyrer.

En betydelig del af bevoksninger med europæiske træarter som ædelgran, lærk, som ikke er hjemmehørende i Danmark, afvikles, men træerne forsøges ikke udryddet. Unikke træer kan bevares.

De oversøiske træarter (rødeg, douglasgran, thuja, abiea grandis, nobilis, og mange flere) afvikles som udgangspunkt. Dog kan douglasgran, thuja og grandis bevares som et landskabeligt og strukturelt element i mindre omfang. Unikke træer kan bevares.

I bevoksninger med de europæiske og oversøiske træarter vil ofte blive fjernet som renafdrift, hvor alle træer fjernes på én gang.

Herefter dvs. efter 6 år med en vedtagen forvaltningsplan, fældes der som udgangspunkt ikke træer i de urørte skove undtagen træer, som er til fare eller gene for borgerne, friluftslivet eller kulturværdier, eller som er problematiske i relation til beskyttelse af biodiversitet f.eks. invasive arter.

Indplantning af hjemmehørende træer og buske – primært blomstrende:

Fuglekirsebær, lind, alm. røn, tjørn. slåen kvalkved, hyld osv.

3. Græsning:

Der kan som pleje etableres **skovgræsning**, hvis der allerede er sjældne arter, som kræver dette. (skovene udvælges efter central prioritering på landsplan).

Det tilstræbes:

- at lave hegninger på 100 ha eller større.
- at der gennem årene er fluktuation i græsningstryk
- så vidt muligt helårsgræsning uden tilskudsfodring

Der kan foretages fokuseret pleje i små bynære skove, hvor det ofte i praksis vil være umuligt at sikre plads til dynamisk græsning. Det kan være høslæt og gerne med leslåning af frivillige!

Vi forventer kun få nye hegninger i hovedstadsområdet, da den biodiversitet der er udpeget efter, langt hen af vejen er tilknyttet skov og dødt ved.

FRILUFTSLIV:

Infrastruktur som skovveje, afmærkede spor og faciliteter til understøttelse af friluftsliv vil i et passende omfang fortsat blive opretholdt og kan fortsat udvikles og tilpasses, også selvom det kræver fældninger.

I forbindelse med etablering af nye friluftsfaciliteter skal der ske en afvejning mellem bl.a. faciliteternes betydning for friluftslivet og for naturværdierne; herunder kan områdernes integritet som vild natur spille ind. Mulighederne for friluftslivet i den enkelte skov beskrives i forvaltningsplanerne.

Skovgæsterne må fortsat samle brænde til brug på skovens bålpladser. Der vil kunne opretholdes attraktive og lysåbne forhold for færdsel og ophold uden voldsom ophobning af dødt ved. Det gælder også opretholdelse af udsigter. Der vil blive holdt øje med risikotræer ved faciliteter og afmærkede ruter – som det også er tilfældet i dag.

FORTIDSMINDER:

Plejepligten kan ikke tilsidesættes.

DE KONKRETE DRØFTELSE:

På mødet kom deltagerne rundt i Folehave Skov og undervejs blev følgende drøftet:

- Oversøiske arter, såsom douglas og cypres, vil blive fjernet i Folehaven på nær en enkelt douglasbevoksning, der jævnfør gældende retningslinjer vil blive karakteriseret som en unik bevoksning, som derfor kan bibeholdes. Men de øvrige douglasgran-bevoksninger vil blive fjernet. Enkelte og unikke individer kan få lov at blive stående til glæde for skovgæster samt variationen i skovbilledet. Efter bevoksningerne er fældede vil der være mulighed for at indplante grupper med hjemmehørende og blomstrende buske og træer.
- I homogene og ensaldrene bøge- og egebevoksninger vil Naturstyrelsen gå ind og skabe variation vha. lysbrønde og veteranisering. Man vil derudover sætte egetræer på afstand, så de kan udvikle større og krogede kroner.
- Der planlægges flere hydrologiprojekter i Folehaven, da hydrologi er med til at skabe variation og lysåbne områder i skoven.
- Det blev også drøftet, at der fortsat vil være mulighed for at opretholde nuværende friluftsfaciliteter i de urørte skove.